

Den nære psykiatri i Midtjylland

Udspil til vision, målgrupper og handlingsrum

8. juni 2018

Alliancen om den nære psykiatri

Patient- og pårørendeforeninger
Praktiserende læger (PLO Midt)
Region Midtjylland
De 19 midtjyske kommuner

Alliancen om den nære psykiatri

Stadig flere borgere rammes af psykiske lidelser. Den nære psykiatri - forstået som indsatser, der retter sig mod den enkeltes hverdagsliv - spiller en afgørende rolle, når man skal komme sig efter en psykisk sygdom, og når psykiske lidelser skal forebygges.

Mange borgere med psykiske lidelser har komplekse problemer og brug for flere tilbud - ofte på tværs af de kommunale forvaltningsområder, den regionale behandlingspsykiatri, almen praksis og civilsamfundet. Det er derfor helt afgørende, at der er sammenhæng i tilbuddene til den enkelte borger. Samtidig oplever en voksende del af befolkningen mistrivsel, stress og angst, hvilket også stiller større krav til indsatsen.

En fælles retning for udviklingen af den nære psykiatri på tværs af kommuner, region, almen praksis og civilsamfund er derfor helt central.

Kommunernes Kontaktråd (KKR) afholdt den 7. marts 2018 en konference i Silkeborg med emnet Den nære psykiatri. Konferencen var startskuddet på en fælles alliance mellem de 19 kommuner, Region Midtjylland, PLO Midtjylland og bruger- og pårørende organisationer om at forbedre og udvikle den nære psykiatri i Midtjylland.

Den 25. maj 2018 blev der afholdt en workshop med bred deltagelse fra alliancens parter. Følgende udspil til vision, definition, målgrupper og udfordringer er en omsætning af denne workshop.

Tværasektoriel styregruppe for alliancen om den nære psykiatri

Der er nedsat en tværasektoriel styregruppe bestående af 3 kommunale repræsentanter, 3 regionale repræsentanter, 1 repræsentant fra PLO Midtjylland, 1 repræsentant fra patientforeninger.

Styregruppens opdrag er at udarbejde udspil til vision for den nære psykiatri, en definition, målgrupper og udfordringer samt en køreplan for omsætning til konkrete handlinger og udviklingsrum.

Med borgeren ved roret i den nære psykiatri

Vi vil arbejde for at forbedre den borgerrettede indsats i en stærk alliance mellem borgere, pårørende, kommuner, praktiserende læger og hospitaler.

"Med borgeren ved roret" betyder, at alliancen tager udgangspunkt i borgerens drømme og ønsker for fremtiden. Men det betyder ikke, at vi lader borgeren i stikken. Vi inddrager det forebyggende perspektiv og står klar med hjælpen, når den enkelte har brug for det – uanset, om borgeren kun kortvarigt er i kontakt med den nære psykiatri, eller om borgeren har behov for varierende grader af støtte resten af livet.

De pårørende vil ofte have en livslang tilstedeværelse i borgerens liv, og derfor skal deres ressourcer inddrages og understøttes af alliancens øvrige parter med respekt for den situation, de befinder sig i. Særligt børn og unge har brug for, at deres forældre også deltager og hjælper med at holde kursen.

I alliancen når vi langt, når vi forener kræfterne, men kun med borgeren ved roret når vi frem.

Alliancen arbejder for at

- Tage udgangspunkt i borgerens drømme og ønsker for fremtiden
- Prioritere forebyggelse, behandling og rehabilitering af psykiske sygdomme på linje med behandling af somatiske sygdomme
- Inddrage og understøtte familie og netværk omkring borgeren
- Handle hurtigt ved tegn på mistvivsel eller forværring af psykisk sygdom
- Tilbyde den rette hjælp i rette tid til borgere, der har brug for støtte eller behandling

Forslag til definition af den nære psykiatri

Den nære psykiatri

- Tager udgangspunkt i den enkeltes håb og drømme
- Har fokus på borgerens hverdagsliv
- Har et forebyggende, behandlende og rehabiliterende sigte
- Sikrer sammenhæng i forløb og mellem tilbud

Det er i de nære omgivelser, at livet leves. Den nære psykiatri omhandler derfor borgerens hverdagsliv. Her skal aktørerne i alliancen støtte op om, at borgeren kan komme sig og leve et godt liv på trods af sin psykiske sygdom. Den enkelte borgers håb og drømme for eget hverdagsliv skal inddrages, og borgerens kompetencer og omgivelser skal bringes i spil. Derfor understøtter alliancens aktører den enkeltes hverdagsliv - gennem hele livet.

Den nære psykiatri har et forebyggende og opsporende sigte, hvor alliancen skal have fokus på at sætte ind med den rette indsats så tidligt som muligt i forhold til den enkelte borger og familien.

Den nære psykiatri har også et geografisk aspekt, hvor indsatsen eksempelvis foregår i eget hjem eller i de nære omgivelser. Den nære psykiatri kan også understøtte på distancen, hvor hospitalet fx tilbyder ekspertrådgivning, fremskudte funktioner, udgående teams, fælles psykiatrhuse samt telefonrådgivning eller telemedicin. Fællesnævneren er, at centrale kompetencer gøres tilgængelige for borgerne og for de indsatser og fagfolk, der er tæt på borgernes hverdag.

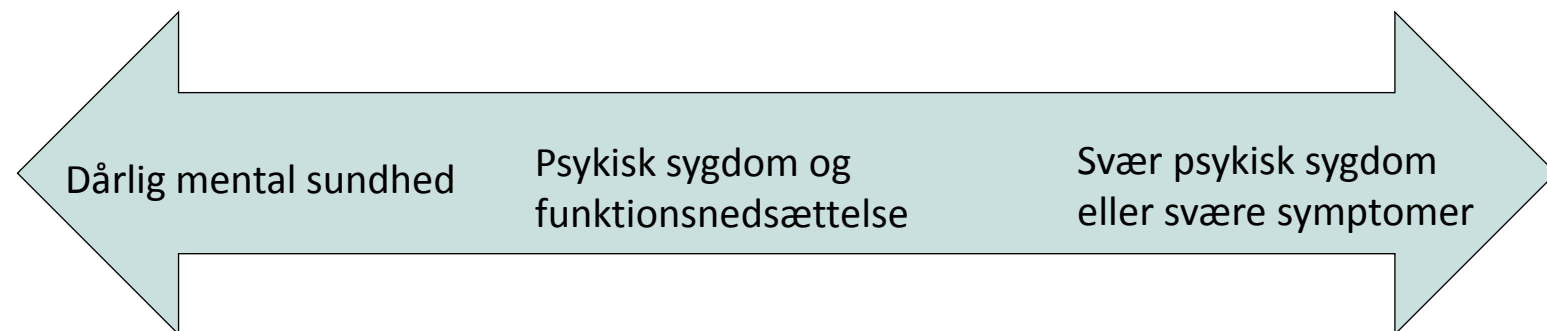
Da der ofte er flere aktører involveret i den enkelte borgers forløb, er et vigtigt fokusområde for den nære psykiatri at sikre, at den enkelte borger oplever sammenhæng i forløb og gode overgange mellem tilbud. Løsninger skal derfor skabes i et samspil mellem borgeren, pårørende, kommune, praktiserende læger, privatpraktiserende speciallæger, region, frivillige, private virksomheder, uddannelsesinstitutioner med flere. I dette arbejde ønskes det at afprøve nye innovative tilgange og løsninger i samarbejdet.

Målgrupper for den nære psykiatri

Den nære psykiatri henvender sig til et bredt spekter af borgere, der spænder fra mennesker i mistrivsel eller med dårlig mental sundhed til mennesker med svær psykisk sygdom.

Borgernes behov, udfordringer og det organisatoriske setup varierer over dette kontinuum, ligesom der er forskellige rammer for indsatsen for henholdsvis børn, unge og voksne. Generelt stiger kompleksiteten ift. antallet af fagpersoner, som den enkelte borger er i kontakt med, når man bevæger sig på kontinuummet fra mistrivsel til svær psykisk sygdom.

Eftersom der er tale om et kontinuum, vil der være en glidende overgang mellem målgrupperne, ligesom udfordringer og indsatser kan gå på tværs af målgrupper og aldersinddelinger.

Målgrupper i den nære psykiatri

Børn 0-16 år

Unge 16-24 år

- Unge i mistrivsel og med dårlig mental sundhed
- Unge med psykisk sygdom og funktionsnedsættelse
- Unge med svær psykisk sygdom eller svære symptomer

Voksne

- Voksne med psykisk sygdom og funktionsnedsættelse
- Voksne med svær psykisk sygdom eller svære symptomer

Hvilke udfordringer oplever borgerne?

For at tegne et fælles billede af de største udfordringer for borgerne i målgrupperne for den nære psykiatri, blev der afholdt en workshop i maj 2018. Her bidrog repræsentanter fra pårørende- og patientforeninger, kommuner og region til i fællesskab at prioritere de væsentligste udfordringer, der opleves af borgerne i de 6 målgrupper. Nedenfor fremgår de udfordringer, workshoppenes deltagere pegede på, som de væsentligste at prioritere i alliancens videre arbejde. Listen er ikke udtømmende, men angiver forslag til, hvor der i alliancen bør findes fælles løsninger.

• Børn 0-16 år

- Oplever:
- At de skal tilpasse sig indsatser – frem for at indsatserne tilpasses det enkelte barn
- Manglende sammenhæng ml. kommuner og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center (BUC)

• Unge i mistrivsel

- Oplever:
- At de ikke bliver lyttet nok til og inddraget i deres forløb
- Mangel på metoder og koordinering på tværs af aktører
- Behov for hjælp og støtte til familie og netværk

• Unge med • Psykisk sygdom

- Oplever:
- At inklusion i samfundet, uddannelse og job er væsentligt for at trives
- At det er relationer, der gør forskellen. De unge savner ligeværd og at dialogen sker på

• Unge med svær • psykisk sygdom

- Oplever:
- Manglende struktur og koordination på tværs af indsatser
- Ønske om en mere håndholdt indsats – der skal være krav, men de skal tilpasses den unges ressourcer
- Behov for videndeling og undervisning på tværs af sektorer

• Voksne med • psykisk sygdom

- Oplever:
- Ulighed i sundhed
- At samarbejdet på tværs af sektorer kan forbedres. Der er mange aktører med manglende gensidigt kendskab og sammenhæng
- For lang ventetid og træghed ift. at få hjælp

• Voksne med svær • psykisk sygdom

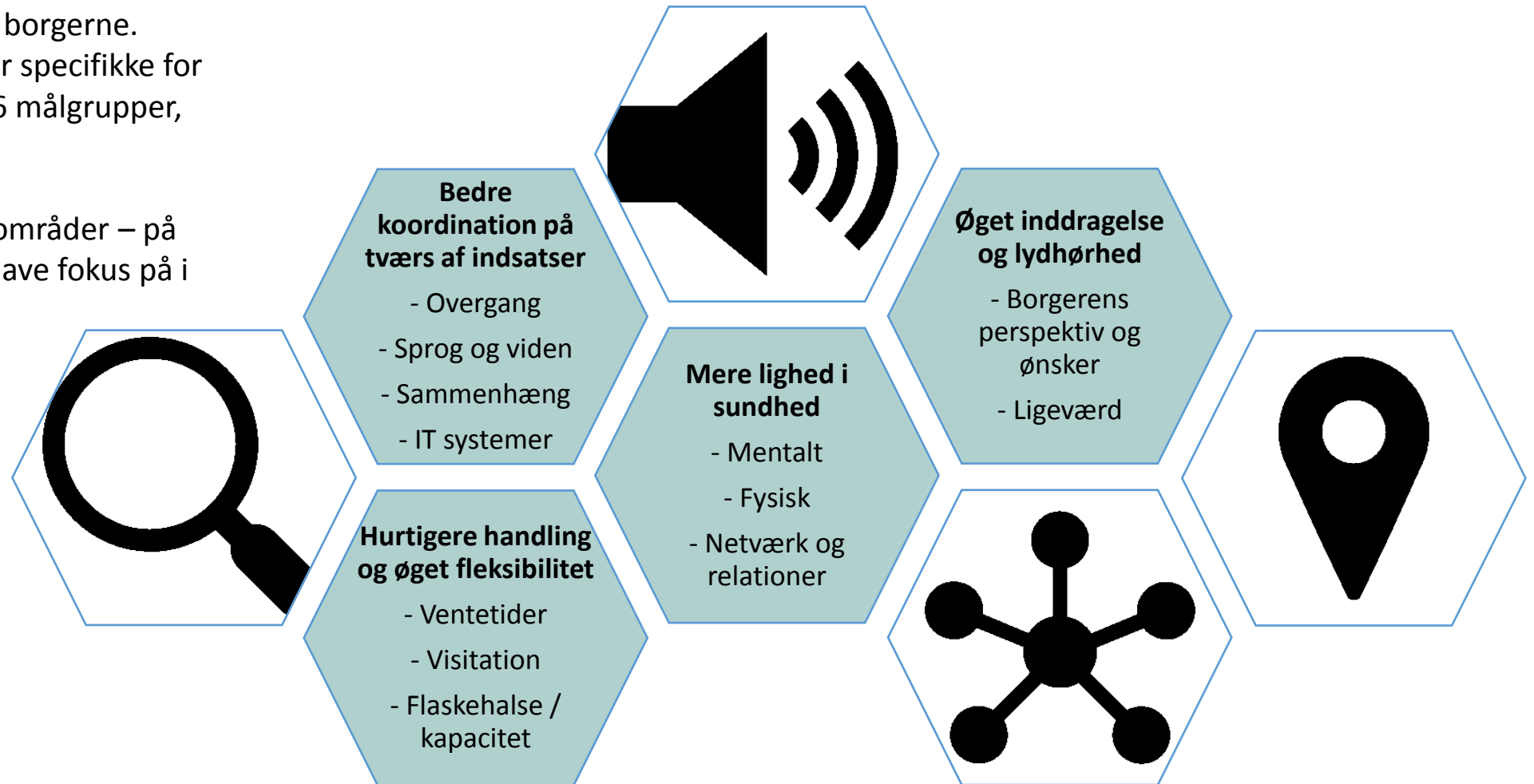
- Oplever:
- Manglende sammenhæng i indsats og ukoordinerede overgange
- Ulighed i sundhed og ringere livskvalitet
- Ensomhed og manglende netværk

Tværgående fokus

På forrige side fremgår en række af de udfordringer, som opleves af borgerne. Nogle af disse udfordringer er specifikke for borgerne i hver enkelt af de 6 målgrupper, mens andre går på tværs.

I figuren ses de tværgående områder – på tværs af målgrupper – vi vil have fokus på i alliancen.

Dynamisk proces - vi starter her!

At forbedre og udvikle den nære psykiatri er en løbende og langsigtet proces. Processen er således dynamisk, hvor de fire parter aftaler, hvor man sætter ind først – herefter skal der løbende ske prioriteringer. Processen vil derfor indeholde flere spor, hvor dele forankres i sundhedsaftaleregi, og dele uden for sundhedsaftaleregi. Det er aftalt, at første del/spor kører i sundhedsaftaleregi.

Sundhedskoordinationsudvalget har foreslået, at et af de prioriterede indsatsområder i den kommende sundhedsaftale (2019-2023) er den nære psykiatri, og at første fokus er på målgrupperne:

Foreløbig køreplan for alliancens videre arbejde

Da processen er dynamisk vil der løbende ske prioriteringer og udfoldelse af køreplanen. De relevante beslutningsfora inddrages undervejs.

